

Prof. em. dr. sc. Matija Berljak

Kaptol 7

10000 Zagreb

16. rujan 2025.

Predmet: Muzej *Croata insulanus* Grada Preloga

Članovi Gradskog vijeća Grada Preloga

c/o Dražen Novak, predsjednik

Ljubomir Kolarek, gradonačelnik Grada Preloga

Alojzije Šestan, prijašnji načelnik Preloga

Dragutin Glavina, prijašnji gradonačelnik Preloga - potpisnik *Ugovor*

Župni ured sv. Jakoba u Prelogu, prijašnji župnik preč. Antun Hoblaj - potpisnik *Ugovor*

Župni ured sv. Jakoba u Prelogu, župnik dr. sc. Kristijan Kuhar

Poštovane/i,

Pisao sam i razgovarao s mjerodavnima Grada Preloga mnogo puta o adekvatnom smještaju umjetničkih djela za Muzej u Prelogu. Obećanja, rješenja a godinama sve gore i gore; samo riječi pustih obećanja i ništa više. Da Vas podsjetim:

Priprema, ustanovljenje, sadržaj i aktivnosti u Muzeju u Prelogu do rujna 2025. godine

Nastanak Muzeja: Prije otvaranja spomenutog Muzeja neka djela, koje je prikupio niže potpisani od prijatelja, bila su izložena prigodno (Božić, Uskrs, blagdan sv. Jakoba, ...) u župnom Pastoralnom centru 'Alojzija Stepinca' u Prelogu.

Na prvoj službenoj izložbi - pod naslovom *Muka, smrt i uskrsnuće* – zagrebački biskup Đuro Kokša na otvaranju je rekao: „Mi Podravci kažemo najprije štalica a onda kravica a ovdje se radi o puno kravica a nema štalice“ i dodao „nekad se i tako mora započeti pa kravice smjestiti privremeno u iznajmljeni prostor.“ Upravo to se dogodilo sa svečanim otvaranjem ove „vrijedne, velike zbirke Matije Berljaka“ koju danas otvaramo u prostorijama *Knjižnice i čitaonice 'Stjepan Mlinarić'*, Glavna 5, Prelog. Izložba je održana pod pokroviteljstvom 'Likovne udruge Donjeg Međimurja – Prelog' i 'Knjižice i galerije, Župa sv. Jakoba Prelog'. Sudjelovao je veliki broj štovatelja umjetnosti i nastupom „Župnog pjevačkog zbora 'Sveti Jakob' iz Preloga. Izložba je trajala od 14. ožujka 1997. do 14. travnja 1997. Ona je bila popraćena s plakatom i katalogom izloženih umjetničkih djela. Na izložbi je govorio veoma lijepo i tadašnji posljednji načelnik i prvi gradonačelnik Preloga gospodin Alojzije Šestan. Obećao je da će sve učiniti kako bi nova kulturna ustanova zaživjela što prije.

Druga izložba u spomenutom prostoru, iste godine bila je od 7. studenoga do 8. prosinca 1997. pod naslovom *Čovjek – priroda* u organizaciji 'Lovačkog društva Prepelica', 'Galerije i knjižnice Croata insulanus' te 'Likovne udruge Donjeg Međimurja -Prelog'. Izložba je bila popraćena s plakatom i popisom izloženih umjetničkih djela iz fundusa Matije Berljaka i lovačkim predmetima, prepariranih ptica i životinja spomenutog lovačkog društva.

Nakon toga bilo je nekoliko manjih izložbi u župnom Pastoralnom centru 'Alojzija Stepinca' u Prelogu.

Sve navedeno je bila smišljena priprava za *Muzej Croata insulanus Grada Preloga*. Naziv Muzeja je predložio niže potpisani što je bilo s oduševljenjem prihvaćeno.

Ugovor od 6. prosinca 2012. o Darovnici za *Muzej Croata insulanus Grada Preloga* bio je potpisan i prihvaćen 2012. godine. Ugovor su potpisali: donator Matija Berljak, gradonačelnik Dragutin Glavina i župnik Antun Hoblaj, a dokument o prihvaćanju darovnice je potpisala predsjednica Gradskog vijeća Terezija Božek. Prva izložba u zgradi u Glavnoj 33 u Prelogu bila je svečano otvorena uz mnoštvo domaćih ljudi i gostuju 19. ožujka 2013. Na otvaranju Muzeja govorili su s ushićenjem i pohvalama: ministrica kulture prof. dr. sc. Andrea Zlatar Violić, gradonačelnik Dragutin Glavina, župnik preč. Antun Hoblaj, dr. Juraj Kolari i donator prof. dr. sc. Matija Berljak koji je na kraju zahvalio svima na nazočnosti povijesnom trenutku i posebno njegovim prijateljima koji su darovali umjetnička djela Muzeju. Prof. dr. sc. akademik Dragutin Feletar je ustvrdio da tako nešto nema u Međimurju pa i šire.

Bio sam pozvan kad se temeljito uređivala zgrada Muzeja i smatrao sam da je cijela dodijeljena za Muzej no kod otvaranja sam uvidio da u tu zgradu dolazi u prizemlje i *Priločka knjižnica* i tako nastaju dva „siromaha“ što se tiče prostora. Bio sam iznenađen i tada sam rekao mjerodavnima „koliko prostora toliko umjetničkih djela dati ćemo za Muzej.“ To je bilo tada i učinjeno na prvom i drugom katu. Za *stalnu postavu* Muzeja - do početka rujna ove godine - bila su izabrana i izložena remek-djela koja je izabrala i izvanredno lijepo posložila stručnjakinja za muzeje iz Čakovca Ljubica Ramušćak.

Ipak, nadao sam se da će se obećanja ostvariti pa sam uz stalnu postavu dopustio da se povremeno, na nekoliko tjedana izlažu i druga djela mojih prijatelja u tkz. novo ustanovljenoj *Multimedijalnoj dvorani*; to su bila djela pojedinih autora: Lacković, Matulec, Popijač, ... ili djela raznih autora vezani uz crkvene blagdane, ... Sve sam to činio da pokažem bogatstvo budućeg Muzeja ako se ostvari njegovo proširenje. Uvijek sam naglašavao da je to privatno vlasništvo dok se ne načini i potpiše dodatak spomenutom Ugovoru s popisom djela. Govori se o vlastito fundusu Muzeja – volio bih vidjeti popis djela iz tog fundusa.

Ubrzo slijedi drugo iznenađenje u spomenutom prostoru uspostavljena je na drugom katu *Multimedijalna dvorana*; ona prema *Ugovoru* se ne spominje jer je spomenuti kat dodijeljen Muzeju, u njemu su bila izložena umjetnička djela nakon svečanog otvaranja Muzeja. Nakon kratkog vremena ona su smještena u neprikladan deponij ... Dakle, prostor Muzeja ne da se povećava, kako je bilo obećano, nego se smanjuje. Spomenuti kat (prostor) od tada se upotrebljava za skupove, izložbe bez kriterija, održavaju se svakakva predavanja, prezentacije, govori se čak u njemu i o „kooperaciji i proizvodnji krastavaca“ (!) za „upotpunjenje kućnog budžeta“ (o tome sam Vam već pisao 22. 11. 2015.); o svakakvim aktivnostima u tom prostoru možete pronaći i na internetu. Sve je to potrebno ali je nespojivo

sa svrhom i ugledom spomenutog Muzeja a i sigurnost vrijednih izložaka je upitna. Takve manifestacije su se održavale i prije u Prelogu ali na drugim mjestima.

Iznenadeni smo da se od 1997. ili ako želite od potpisanog *Ugovora* od 2012. stalno obećava da će se prostor Muzeja znatno proširiti da se umjetnička djela mogu smjestiti, ali od toga ništa.

Iznenadenje u rujnu 2025. – stalna postava umjetničkih djela izbačena je iz Muzeja

Zadnje veliko neugodno iznenađenje se dogodilo kada je stalna postava (druge nema a niti fundusa) umjetničkih djela našega Muzeja premještena, izbačena iz izložbenih prostorija radi izložbe početnika, nepoznatih naivnih umjetnika iz raznih mjesta Podravine. O tom sam doznao tek kad sam se sastao s gradonačelnikom Grada Preloga dr. sc. Ljubomirom Kolarekom kad smo posjetili zajedno spomenuti Muzej. Naime, nedavno, točnije 9. rujna 2025. kad me načelnik pozvao na razgovaramo o Muzeju uvidio sam da se nešto bitno mijenja sa stalnom postavom. Razgovarali smo o tome, o obećanjima u svezi prostora Muzeja – o onome što je već puno puta bilo pismeno i usmeno rečeno o potrebi da se umjetnički izložci pokažu ljudima a i da budu sigurno smješteni, da se načini popis umjetničkih djela koje su ili će postati – ako se proširi Muzej – vlasništvo Grada Preloga. Nakon puno godina nema niti službenog popisa darovane stalne postave Muzeja premda sam to tražio; možda je Vama jasno, meni nije, zašto taj popis nije načinjen. Na moje inzistiranje mi je rečeno da se popis nalazi u kompjuteru (svakome je jasno što se može u kompjuteru brisati i dodavati); ipak dobio sam e-poštom dva različita popisa (!) stalne postave Muzeja u kojem se ne nalaze neka umjetnička djela. Pitam se tko u Gradu Prelogu odlučuje što će se, makar i u *Multimedijalnoj dvorani* izlagati a još manje kada i komu će se iz Muzeja posuđivati izložbeni predmeti - kao što se to čini - i pod kakovim osiguranjem.

Poštovani Gradonačelnik će Vam ispričati njegov utisak nakon posjeta postojećem ili od rujna 2025. nepostojećem *Muzeju Croata insulanus Grada Preloga*. Postoji zgrada, natpis i osoblje ali stalne postoje darovanih, vrijednih umjetničkih djela (Hegedušić, Škarpa, Generalići, Mraz, Lacković, Kovačić, Večenaj, Popijač, Matulec, Režek, Ružman, Dolenec, ...) tu u Muzeju nećete naći – nisu dostupna posjetiteljima. Na njihovo mjesto biti će postavljene slike za izložbu podravskih nepoznatih autora. Ja sam bio konsterniran, ne kao donator, nego kao običan čovjek iz sela Cirkovljana/Grad Prelog o onome što sam vidio. U prostorijama umjetnička djela bila su skinuta sa zida, slike stavljene u neredu na pod ili naslonjene na zid a po hodniku i stepeništu slike skulpture, ... stavljene gdje je bilo mjesta; sobica prema sjeveru je bila natrpana umjetničkim djelima uz i po zidu i podu. Originali, slike su veoma osjetljive pogotovo one koje su naslikane na staklu. Na što je spao naš Muzej, naša kulturna ustanova kojom smo se dičili pred posjetiteljima i stručnjacima?

Kad smo izašli iz Muzeja, Gradonačelnik i ja uglavnom smo šutjeli – bilo nam je neugodno; ipak smo se dogovorili da će me sutradan 10. rujna 2025. nazvati Gradonačelnik da se dogovorimo: što učiniti? No, ništa od toga ... Sada Vam se obraćam ovim pismom. Znam da Vama poštovanim Vijećnicima i Gradonačelniku oduzimam dragocjeno vrijeme ali Vi ste najodgovorniji za naš Grad Prelog i njegove ustanove. Ovim pismom obraćam Vam se bez obzira na Vašu stranačku pripadnost jer barem kultura ne bi smjela biti stranačka ili partijska nego zajedničko dobro sviju. Usprkos svemu htio bih još štogod dobro učiniti, potpuno gratis, i za moj Grad Prelog, no to ne ovisi samo o meni. Jasno, da možete, slobodni ste reći 'ne' proširenju ili čak opstanku Muzeja, projektu i darovanom, ne morate navesti niti

④

razloge, ali Vas lijepo molim da mi Vašu odluku javite pismom **do kraja mjeseca listopada 2025.** Spomenuta obećanja, koja već imaju „bradu“, ne prihvaćamo niti ja (pomalo se već stidim) a niti moji prijatelji-dobrotvori kojima prenosim Vaša obećanja. Nakon Vašeg možda negativnog odgovora pobrinuti ću se da neprocjenjivo kulturno blago otpremim i darujem onima koji će to rado prihvatiti.

Dakle, ako ne uspijem, uspijemo učiniti u Prelogu biti će mi jako žao ali ću, usprkos svemu, nastojati da sakupljena spomenuta kultura baština bude ljudima dostupna na drugome mjestu i u drugoj sredini. Ako u ovome pismu nešto nije jasno rado ću Vam to objasniti. Oprostite na otvorenosti ovoga pisma.

Poštovani, svaka Vam čast što se, u ovim ne baš lakim vremenima a sva su takva, uspješno brinete za gospodarski napredak svih naših ljudi, naših mjesta koja pripadaju Gradu Prelogu. HVALA VAM.

Svima Vama i Vašima želim puno uspjeha i zadovoljstva u životu i radu.

Sa svim poštovanjem

(Matija Berljak)

P.S. Radi raznih lažnih glasina, pisanja i govora koji se drže prigodom raznih događaja želim Vam reći:

- Spomenik Josipu Jelačiću u Prelogu podigao sam zajedno s prijateljima bez ikakve pomoći Grada Preloga;

- Za obnovu Pastoralnog centra 'Alojzija Stepinca' i brončani reljef na sjeverom pročelju u Prelogu veliki doprinos (doduše novci DM i € su bili određeni za crkvu sv. Lovre u Cirkovljanu ali ...) su dali moji prijatelji iz Londona;

- Sve spomenike, postolja, natpise i njihovo postavljanje na Trgu sv. Lovre u Cirkovljanu (*Muzej na otvorenom* kako je to nazvao akademik Dragutin Feletar) - podigao sam s prijateljima bez ikakve pomoći mještana Cirkovljana i Grada Preloga (čak i volontere koji su pomagali pri postavljanju spomenika smo malo nagradili).

GRAD PRELOG

Primljeno: 25.09.2025.		
Klasifikacijska oznaka:	Ustrojstvena jed.	
611-04/25-01/01	03	
Urudžbeni broj:	Prilozi	Vrijednost
25-1	0	0,00

